

I

(Legislatívne akty)

SMERNICE

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2011/77/EÚ

z 27. septembra 2011,

ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/116/ES o lehote ochrany autorského práva a niektorých súvisiacich práv

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 53 ods. 1 a články 62 a 114,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES ⁽³⁾ trvá lehota ochrany v prípade výkonných umelcov a výrobcov zvukových záznamov 50 rokov.
- (2) V prípade výkonných umelcov sa začína toto obdobie dňom výkonu alebo, ak je záznam výkonu oprávnené uverejnený alebo oprávnené sprístupnený verejnosti počas obdobia 50 rokov od výkonu, toto obdobie začína pri prvom takomto uverejnení alebo prvom takomto sprístupnení verejnosti, podľa toho, ktorá z týchto skutočností nastane skôr.
- (3) V prípade výrobcov zvukových záznamov sa toto obdobie začína zaznamenaním záznamu alebo od jeho oprávneného uverejnenia počas obdobia 50 rokov od zaznamenania alebo, ak nebol takto uverejnený, od oprávneného sprístupnenia verejnosti počas obdobia 50 rokov od zaznamenania.

- (4) Spoločensky uznávaný význam tvorivého príspevku výkonných umelcov by sa mal odzrkadľovať v úrovni ochrany, ktorá potvrdzuje ich tvorivý a umelecký príspevok.
- (5) Výkonní umelci vo všeobecnosti začínajú kariéru v mladosti a súčasná lehota ochrany 50 rokov uplatniteľná na záznam výkonov často nechráni ich výkony počas celej dĺžky ich života. Preto niektorí výkonní umelci na sklonku života čelia rozdielu v príjmoch. Okrem toho nie sú výkonní umelci často schopní spoliehať sa na svoje práva s cieľom zabrániť nevhodnému použitiu svojich výkonov, ku ktorému môže dôjsť počas ich života, alebo také použitie obmedziť.
- (6) Príjmy pochádzajúce z výhradných práv na reprodukciu a sprístupnenie, ako sa ustanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti ⁽⁴⁾, ako aj zo spravodlivej náhrady za rozmnoženiny na súkromné použitie v zmysle tejto smernice a z výhradných práv na distribúciu a nájom v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva ⁽⁵⁾ by mali byť k dispozícii výkonným umelcom prinajmenšom počas ich života.
- (7) Lehota ochrany pre záznamy výkonov a pre zvukové záznamy by sa preto mala predĺžiť na 70 rokov po príslušnom podujatí.
- (8) Práva na zaznamenanie výkonu sa vrátia výkonnému umelcovi v prípade, že výrobca zvukových záznamov upustí od uvedenia do predaja dostatočného množstva v zmysle Medzinárodného dohovoru o ochrane výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových organizácií kópií zvukového záznamu,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 182, 4.8.2009, s. 36.⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 23. apríla 2009 (Ú. v. EÚ C 184 E, 8.7.2010, s. 331) a rozhodnutie Rady z 12. septembra 2011.⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 372, 27.12.2006, s. 12.⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 167, 22.6.2001, s. 10.⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 376, 27.12.2006, s. 28.

ktorý by sa bez predĺženia lehoty stal verejným vlastníctvom, alebo upustí od sprístupnenia takého záznamu verejnosti. Táto možnosť by mala byť dostupná po uplynutí rozumnej lehoty pre výrobcu zvukových záznamov na vykonanie oboch týchto aktov využitia. Práva výrobcu zvukových záznamov na zvukový záznam by mali preto skončiť, aby sa predišlo situácii, v ktorej by tieto práva existovali súčasne s právami výkonného umelca na zaznamenanie výkonu, zatiaľ čo práva naostatok uvedenej by sa už na výrobcu zvukových záznamov nepreviedli ani nepostúpili.

- (9) Výkonní umelci pri uzatvorení zmluvného vzťahu s výrobcom zvukových záznamov obvykle prevedú alebo postúpia svoje výhradné práva na reprodukciu, distribúciu, nájom a sprístupnenie záznamov svojich výkonov na výrobcu zvukových záznamov. Výmenou za to sa niektorým výkonným umelcom vypláca predavok na autorský honorár a platby poberajú len vtedy, ak sa výrobcovi zvukových záznamov vráti späť počiatočný preddavok a odpočíta si zmluvné zrážky. Ostatní výkonní umelci prevedú alebo postúpia svoje výhradné práva za jednorazovú platbu (nepravidelná odmena). Platí to osobitne pre výkonných umelcov, ktorí hrajú ako sprievod a ktorých mená sa neuvádzajú medzi spoluúčinkujúcimi (ďalej len „vedľajší účinkujúci“), ale niekedy aj pre výkonných umelcov, ktorých mená sa uvádzajú medzi spoluúčinkujúcimi (ďalej len „hlavní účinkujúci“).
- (10) Mal by sa zaviesť rad sprievodných opatrení s cieľom zabezpečiť, aby výkonní umelci, ktorí previedli alebo postúpili svoje výhradné práva na výrobcu zvukových záznamov, skutočne využívali výhody tohto predĺženia.
- (11) Prvé sprievodné opatrenie by malo spočívať v uložení povinnosti výrobcu zvukových záznamov, aby aspoň jedenkrát do roka vyhradili sumu zodpovedajúcu 20 % z príjmov pochádzajúcich z výhradných práv na distribúciu, reprodukciu a sprístupnenie zvukových záznamov. „Príjmy“ sú príjmami výrobcu zvukových záznamov pred odčítaním nákladov.
- (12) Platba uvedených súm by mala byť vyhradená výlučne v prospech výkonných umelcov, ktorých výkony sú zaznamenané na zvukovom zázname a ktorí previedli alebo postúpili svoje práva na výrobcu zvukových záznamov za jednorazovú platbu. Sumy vyhradené takýmto spôsobom by sa mali individuálne rozdeľovať medzi vedľajších účinkujúcich, a to najmenej raz do roka. Takouto distribúciou by mali byť poverené organizácie kolektívnej správy práv a môžu sa uplatňovať vnútroštátne pravidlá o nerozdeliteľných príjmoch. S cieľom zamedziť uvaleniu neprimeranej záťaže pri výbere a správe uvedených príjmov by členské štáty

mali regulovať rozsah, do akého podliehajú mikropodniky povinnosti prispieť, ak by sa takéto príspevky javili ako neprimerané v pomere k nákladom výberu a správy príjmov.

- (13) Článkom 5 smernice 2006/115/ES sa však výkonným umelcom už udeľuje neodňateľné právo na spravodlivú odmenu okrem iného aj za nájom zvukových záznamov. Rovnako, v zmluvnej praxi výkonní umelci obvykle neprevádzajú ani nepostupujú na výrobcu zvukových záznamov svoje práva na jednorazovú spravodlivú odmenu za vysielanie a sprístupňovanie verejnosti podľa článku 8 ods. 2 smernice 2006/115/ES a na primeranú kompenzáciu za rozmnožovanie na súkromné účely podľa článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29/ES. Preto by sa pri výpočte celkovej sumy, ktorú má výrobca zvukových záznamov vyčleniť na vyplácanie dodatočnej odmeny, nemali brať do úvahy príjmy, ktoré výrobca zvukových záznamov získal z nájmu zvukových záznamov, z jednorazovej spravodlivej odmeny za vysielanie a sprístupňovanie verejnosti alebo z primeranej kompenzácie získanej za rozmnožovanie na súkromné účely.
- (14) S cieľom vyváženia zmlúv, v ktorých výkonní umelci prevádzajú svoje výhradné práva na základe autorských honorárov na výrobcu zvukových záznamov, by druhým sprievodným opatrením mal byť „čistý štít“ pre tých výkonných umelcov, ktorí previedli uvedené výhradné práva na výrobcu zvukových záznamov za autorský honorár alebo za odmenu. Aby výkonní umelci mohli plne využívať predĺženie ochranné lehoty, mali by členské štáty zabezpečiť, aby sa výkonným umelcom na základe zmlúv medzi výrobcami zvukových záznamov a výkonnými umelcami vyplácali počas predĺženej lehoty autorské honoráre alebo odmeny nezaťažené preddavkami ani zmluvne definovanými zrážkami.
- (15) Na účely právnej istoty by sa malo ustanoviť, že ak sa v zmluve jasne neuvedie inak, pretrvávajú účinky zmluvného prevodu alebo postúpenia práv na zaznamenanie výkonu uzavretého pred dátumom, do ktorého majú členské štáty prijať opatrenia vykonávajúce túto smernicu, aj počas predĺženej lehoty.
- (16) Členské štáty by mali mať možnosť stanoviť, že určité podmienky v tých zmluvách, ktoré stanovujú pravidelné platby, možno opäť prerokovať v prospech výkonných umelcov. Členské štáty by mali mať zavedené postupy pre prípad, že opätovné prerokovanie zlyhá.
- (17) Táto smernica by sa nemala týkať vnútroštátnych pravidiel a dohôd, ktoré sú zlučiteľné s jej ustanoveniami, akými sú kolektívne dohody uzavreté v členských štátoch medzi organizáciami, ktoré zastupujú výkonných umelcov a organizáciami, ktoré zastupujú výrobcu.

- (18) V niektorých členských štátoch sa na hudobné kompozície s textom uplatňuje jednotná lehota ochrany, ktorá sa počíta od úmrtia posledného žijúceho autora, pričom v iných členských štátoch sa na hudbu a text uplatňujú rozdielne lehoty ochrany. Vo veľkej väčšine prípadov sú hudobné kompozície s textom spoločne napísané. Napríklad opera je často dielom libretistu a skladateľa. Okrem toho je v hudobných žánroch, ako je džez, rock a populárna hudba, tvorivý proces často prirodzeným produktom spolupráce.
- (19) Z toho vyplýva, že zosúladenie lehoty ochrany v prípade hudobných kompozícií s textom, ktorých text a hudba boli vytvorené preto, aby boli používané spoločne, nie je kompletne, čím vznikajú prekážky voľného pohybu tovarov a služieb, ako napríklad v prípade cezhraničných služieb správy kolektívnych autorských práv. Aby sa zrušili tieto prekážky, všetky diela chránené k dátumu, ku ktorému má členský štát transponovať túto smernicu, by mali mať rovnakú harmonizovanú ochrannú lehotu vo všetkých členských štátoch.
- (20) Smernica 2006/116/ES by sa v dôsledku toho mala zodpovedajúcim spôsobom zmeniť a doplniť.
- (21) Keďže ciele sprievodných opatrení nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov, nakoľko vnútroštátne opatrenia v tejto oblasti by buď viedli k narušeniu hospodárskej súťaže, alebo by ovplyvnili rozsah výhradných práv výrobcov zvukových záznamov, ktoré sú definované v právnych predpisoch Únie, a možno ich lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (22) V súlade s bodom 34 medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva⁽¹⁾ sa členské štáty vyzývajú, aby pre seba a v záujme Únie vypracovali a zverejnili vlastné tabuľky, ktoré budú čo najlepšie vyjadrovať vzájomný vzťah medzi touto smernicou a ich opatreniami na jej transpozíciu,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Zmeny a doplnenia smernice 2006/116/ES

Smernica 2006/116/ES sa týmto mení a dopĺňa takto:

1. V článku 1 sa dopĺňa tento odsek:

„7. Lehota ochrany hudobnej kompozície s textom uplynie 70 rokov po smrti poslednej z najdlhšie žijúcich týchto osôb, bez ohľadu na to, či sú, alebo nie sú tieto

osoby pokladané za spoluautorov: autora textu a skladateľa hudobnej kompozície za predpokladu, že obidva príspevky boli vytvorené výslovne pre danú hudobnú kompozíciu s textom.“

2. Článok 3 sa mení a dopĺňa takto:

a) v odseku 1 sa druhá veta nahrádza takto:

„Ak je však:

— záznam výkonu iný ako zvukový záznam počas tohto obdobia oprávnene uverejnený alebo oprávnene sprístupnený verejnosti, zaniknú práva uplynutím 50 rokov odo dňa prvého takéhoto uverejnenia alebo prvého takéhoto sprístupnenia verejnosti, podľa toho, ktorá z týchto skutočností nastane skôr,

— záznam výkonu na zvukovom zázname počas tohto obdobia oprávnene uverejnený alebo oprávnene sprístupnený verejnosti, zaniknú práva uplynutím 70 rokov odo dňa prvého takéhoto uverejnenia alebo prvého takéhoto sprístupnenia verejnosti, podľa toho, ktorá z týchto skutočností nastane skôr.“;

b) v odseku 2 v druhej a tretej vete sa číslo „50“ nahrádza číslom „70“;

c) vkladajú sa tieto odseky:

„2a. Ak 50 rokov potom, ako bol zvukový záznam oprávnene uverejnený alebo ak takto uverejnený nebol, 50 rokov potom, ako bol oprávnene sprístupnený verejnosti, výrobca zvukového záznamu neponúka kópie zvukového záznamu na predaj v dostatočnom množstve ani ho neposkytuje verejnosti drôťovými alebo bezdrôťovými prostriedkami takým spôsobom, že jednotlivci k nim môžu mať prístup z miesta a v čase, ktoré si sami zvolia, výkonný umelec môže ukončiť zmluvu, ktorou previedol alebo postúpil svoje práva na záznam svojho výkonu výrobcovi zvukového záznamu (ďalej len „zmluva o prevode alebo postúpení“). Právo na ukončenie zmluvy o prevode alebo postúpení možno uplatňovať v prípade, že výrobca do roka odvtedy, ako výkonný umelec oznámil, že má v úmysle ukončiť zmluvu o postúpení alebo prevode, nevykoná obidva akty využívania uvedené v predchádzajúcej vete. Tohto práva na ukončenie sa výkonný umelec nemôže vzdať. V prípade, že zvukový záznam obsahuje záznam výkonov viacerých výkonných umelcov, môžu zmluvy o prevode alebo postúpení ukončiť v súlade s platným vnútroštátnym právom. Ak sa zmluva o prevode alebo postúpení ukončí podľa tohto odseku, platnosť práv výrobcu zvukových záznamov na zvukový záznam skončí.

(¹) Ú. v. EÚ C 321, 31.12.2003, s. 1.

2b. V prípade, že zmluvou o prevode alebo postúpení sa výkonnému umelcovi poskytuje právo nárokovať si nepravideľnú odmenu, výkonný umelec má právo dostávať každoročnú dodatočnú odmenu od výrobcu zvukových záznamov za každý celý rok bezprostredne nasledujúci po 50. roku potom, ako bol zvukový záznam oprávnené uverejnený, alebo, ak takto uverejnený nebol, po 50. roku potom, ako bol oprávnené sprístupnený verejnosti. Výkonný umelec sa nemôže zrieknuť práva dostávať každoročnú dodatočnú odmenu.

2c. Celková suma, ktorú má výrobca zvukových záznamov vyčleniť na vyplácanie ročnej dodatočnej odmeny uvedenej v odseku 2b, zodpovedá 20 % príjmov, ktoré výrobca zvukových záznamov počas predchádzajúceho roku, za ktorý sa uvedená odmena vypláca, získal z reprodukcie, distribúcie a poskytovania tohto zvukového záznamu, po 50. roku potom, ako bol oprávnené uverejnený, alebo, ak takto uverejnený nebol, po 50. roku potom, ako bol oprávnené sprístupnený verejnosti.

Členské štáty zabezpečia, aby sa od výrobcov zvukových záznamov vyžadovalo, aby výkonným umelcom, ktorí majú právo na ročnú dodatočnú odmenu uvedenú v odseku 2b, na požiadanie poskytli akékoľvek informácie, ktoré môžu byť potrebné na zabezpečenie vyplácania tejto odmeny.

2d. Členské štáty zabezpečujú, aby právo na získanie každoročnej dodatočnej odmeny uvedenej v odseku 2b spravovali organizácie kolektívnej správy práv.

2e. Ak má výkonný umelec právo na pravidelné platby, výkonnému umelcovi sa z týchto platieb nezrážajú žiadne preddavky ani zmluvne stanovené zrážky po 50. roku potom, ako bol zvukový záznam oprávnené uverejnený, alebo ak takto uverejnený nebol, v 50. roku potom, ako bol oprávnené sprístupnený verejnosti.“

3. V článku 10 sa dopĺňajú tieto odseky:

„5. Článok 3 ods. 1 až 2e v znení účinnom 31. októbra 2011 sa uplatňuje na záznamy výkonov a zvukové záznamy, v súvislosti s ktorými sú výkonný umelec a výrobca zvukových záznamov k 30. októbru 2011 ešte vždy chránení na základe uvedených ustanovení v znení účinnom 1. novembra 2013 a na záznamy výkonov a zvukové záznamy, ktoré vzniknú po tomto dátume.

6. Článok 1 ods. 7 sa uplatňuje na hudobné kompozície s textom, pri ktorých je aspoň v jednom členskom štáte

1. novembra 2013 chránená aspoň hudobná kompozícia alebo text a hudobné kompozície s textom, ktoré vznikli po tomto dátume.

Prvý pododsek tohto odseku sa nedotýka žiadneho využitia uskutočneného pred 1. novembrom 2013. Členské štáty prijímajú potrebné ustanovenia najmä na ochranu práv nadobudnutých tretími osobami.“

4. Vkladá sa tento článok:

„Článok 10a

Prechodné opatrenia

1. Ak sa jasne v zmluve neuvedie inak, zmluva o prevode alebo postúpení uzavretá pred 1. novembrom 2013, sa považuje za účinnú aj po tom momente, v ktorom by na základe článku 3 ods. 1 v znení účinnom 30. októbra 2011 výkonný umelec už nebol chránený v súvislosti so zaznamenaním výkonu a výrobca záznamov by už nebol chránený.

2. Členské štáty môžu stanoviť, aby sa zmluvy o prevode alebo postúpení uzavreté pred 1. novembrom 2013, prostredníctvom ktorých má výkonný umelec nárok na pravidelné platby, mohli upraviť 50 rokov po oprávnenom uverejnení zvukového záznamu, alebo ak k takémuto vydaniu nedošlo, 50 rokov po jeho oprávnenom sprístupnení verejnosti.“

Článok 2

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 1. novembra 2013. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímajú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 3

Podávanie správ

1. Komisia do 1. novembra 2016 predloží Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o uplatňovaní tejto smernice vo vzťahu k vývoju na digitálnom trhu, ku ktorej v prípade potreby pripojí návrh na ďalšiu zmenu a doplnenie smernice 2006/116/ES.

2. Komisia do 1. januára 2012 predloží Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu hodnotiacu možnú potrebu predĺženia lehoty ochrany práv pre výkonných umelcov a výrobcov zvukových záznamov v audiovizuálnej oblasti. Komisia v prípade potreby predloží návrh na ďalšiu zmenu a doplnenie smernice 2006/116/ES.

Článok 4

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Článok 5

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V Štrasburgu 27. septembra 2011

Za Európsky parlament

predseda

J. BUZEK

Za Radu

predseda

M. DOWGIELEWICZ